

DOI: 10.17986/blm.1590

Adli Tıp Bülteni 2023;28(1):1-5

Tıbbi Kusur İddiasıyla Gelen Dosyalardan İdari Yargı Sistemi Değerlendirmesi: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Deneyimi

Administrative Judicial System Evaluation from Files Alleging Medical Malpractice: Experience of Hacettepe University Faculty of Medicine, Department of Forensic Medicine

Ali Rıza Tümer¹, Uğur Elden², Sedat Çal³, Mehmet Cavlak⁴

¹Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

³Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

⁴Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZ

Amaç: Sağlığın devamlılığı için sağlık çalışanları kesintisiz bir şekilde görevlerini sürdürürler. Bu sırada, alınan her türlü önleme rağmen bazı olumsuzluklar yaşanabilmektedir. Oluşan zararların idare tarafından tazmin edilmesi gerekecektir. Biz bu çalışmada tıbbi hata iddialarında idari yargı sisteminin işleyişini ele aldık. **Yöntem:** Çalışmamızda 01.01.2019-30.04.2021 tarihleri arasında HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'na gönderilen 172 dosya incelenmiştir. Ara karar tarihi, tarafımızdan istenen husus, bilirkişilik talebinin şekli, sonucu gibi parametreler irdelenmiştir.

Bulgular: Tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla gelen dosyaların sonuçları incelendiğinde, dosyalardan 11 tanesi (%29,73) bilimsel standartlardan sapma vardır şeklinde, 26 tanesi (%70,27) bilimsel standartlardan sapma atfedilemez olarak sonuçlanmıştır. Dosyalar yıllara göre incelendiğinde son yıllarda bir artış görülmüş ve bu artışın nedeni olarak, idari yargı sisteminin hızlı işlemesi ve maliyetinin düşük olması düşünülmüştür.

Sonuç: İdari yargı düzeni adli tıp yapılanmasını sıklıkla kullanmaktadır. Bu nedenle adli tıp uzmanlarının sistemin işleyiş mekanizmasındaki etkinliğin artması ve uygulamadaki aksaklıkların azaltılması yönünde olumlu katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: İdari yargı, tıbbi kusur, bilirkişi

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Uğur Elden, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye
E-posta: eldenugur@gmail.com
ORCID ID: orcid.org/0000-0002-3641-4008

Geliş tarihi/Received: 19.10.2021
Kabul tarihi/Accepted: 11.05.2022

ABSTRACT

Objective: For the continuity of health, health workers continue their duties uninterruptedly. In the meantime, despite all the precautions taken, some negativities may occur. Damages incurred will have to be compensated by the administration. In this study, we discussed the functioning of the administrative justice system in medical malpractice claims.

Methods: In our study, 172 files sent to HUTF Forensic Medicine Department between 01.01.2019-30.04.2021 were examined. Parameters such as the date of the interim decision, the issue requested by us, the form of the expert witness request, and the result have been examined.

Results: When the results of the files with the claim of medical malpractice are examined, 11 of the files (29.73%) were found to be defective, and 26 of them (70.27%) were found to be non-attributable. When the files are analyzed by years, an increase has been observed in recent years and the reason for this increase is thought to be the fast functioning of the administrative justice system and its low cost.

Conclusion: Administrative justice system frequently uses forensic medicine structure. For this reason, we think that forensic medicine experts will make a positive contribution to increasing the efficiency of the system's functioning mechanism and reducing the disruptions in practice.

Keywords: Administrative judgment, medical malpractice, expert opinion

GİRİŞ

Sağlık, bedenen, ruhen ve sosyal olarak tam bir iyilik içinde olma halidir (1). Sağlığın devamlılığı için sağlık çalışanları kesintisiz bir şekilde görevlerini sürdürürler. Açıktır ki sağlık hizmetleri kesintisiz kamu hizmetlerine en iyi örneklerden biridir. Bu görevin yerine getirilmesi sırasında, alınan her türlü önleme ve sağlık çalışanlarının yüksek dikkatine rağmen bazı olumsuzluklar yaşanabilmekte ve bilimsel standartlardan sapan tıbbi müdahaleler ortaya çıkabilmektedir. Sunulan sağlık hizmeti nedeniyle birey zarara uğramışsa, bu zarar hukuken tazmin edilmelidir. Sağlık hizmeti nedeniyle uğranılan zarar idare tarafından sunulan bir sağlık hizmeti nedeniyle oluşmuşsa, buna yönelik savlar idari yargının bir dava türü olan tam yargı davalarıyla görülmektedir. Bu tür davalarda tıbbi uygulama hatalarını hizmet kusuru kavramı üzerinden değerlendiren idare mahkemeleri, zararların tespitinde bilirkişi görüşüne başvurmaktadır (2).

Sağlık hizmetinin kalitesini doğrudan etkileyen idari nitelikte birçok sorumluluk ve görev vardır. Bu görevlerin uygun şekilde yürütülmemesi hastalara doğrudan zarar veren durumlara yol açabildiği gibi, sağlık kurum ve kuruluşu veya hastalar tarafından sosyal güvenlik kurumlarının zarara uğratılması şeklinde de ortaya çıkabilir. Kamusal sağlık kuruluşlarının denetiminin eksik veya kötü yerine getirilmesinden ve eksiksiz olarak denetlenen sağlık faaliyetinin ilgili sağlık birimince yürütülmesinden kaynaklanan zararların idare tarafından tazmin edilmesi gerekecektir.

Biz bu çalışmada İdari Yargı Mahkemeleri tarafından Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi (HÜTF) Adli Tıp Anabilim Dalı'na sağlık hizmetindeki tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla gelen ve tarafımızdan bilirkişi görüşü istenen dosyaları inceleyerek, tıbbi hata iddialarında idari yargı sisteminin işleyişini ele aldık.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Çalışmamızda 01.01.2019-30.04.2021 tarihleri arasında idare mahkemelerince HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'na gönderilen ve bilirkişi görüşü istenilen 172 dosya incelenmiştir.

Bu dosyalardan 37 tanesinde sağlık hizmeti nedeniyle zarara uğranıldığı iddiasıyla HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'ndan bilirkişi görüşü istenmiştir.

İstatistiksel Analiz

Dosyalarda mahkeme tarafından dosyanın gönderilmesi hususunda alınan ara karar tarihi, tarafımızdan istenen husus (tıbbi bilimsel standartlardan sapma olup olmadığı), bilirkişilik talebinin şekli (heyet istemi olup olmadığı, varsa hangi bilim dallarının talep edildiği), daha önceden rapor istenip istenmediği, sonucu (bilimsel standartlardan sapma olup olmadığı), sonuç tarihi (rapor tarihi), ara karar ile sonuç arasında geçen süre gibi parametreler incelenmiş, elde edilen veriler IBM SPSS Statistics Version 23.0.0.3 programı ile ki-kare testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'na gelen 37 dosyanın tümü idare mahkemelerince tarafımıza gönderilmiş ve bu dosyaların hepsinde mahkeme tarafından tıbbi bilimsel standartlardan sapma olup olmadığı konusunda tarafımızdan bilirkişi görüşü istenmiştir.

Dava dosyalarının yıllık dökümü ve ortalama raporlama süreleri Tablo 1'de belirtilmiştir.

İncelenen dosyalardan yedisinde (%18,92) mahkeme, adli tıp haricinde en az bir uzmanlık alanını bilirkişi heyetine dahil ederek bilirkişi görüşü istemiştir. Diğer anabilim dallarıyla kurulan heyetlerde 3 kez Kardiyovasküler Cerrahi Anabilim Dalı (%20), 2'şer kez Ortopedi ve Travmatoloji (%13,33), Anestezi ve Reanimasyon (%13,33), Üroloji (%13,33) ve Nöroloji (%13,33)

Anabilim Dalları, 1'er kez Beyin ve Sinir Cerrahisi (%6,67), Kardiyoloji (%6,67), Enfeksiyon Hastalıkları (%6,67) ve Nefroloji (%6,67) Anabilim Dalları yer almıştır.

Dosyaların sonuçları incelendiğinde, dosyalardan 11 tanesi (%29,73) bilimsel standartlardan sapma vardır şeklinde, 26 tanesi (%70,27) bilimsel standartlardan sapma atfedilemez olarak sonuçlanmıştır. Yıllara göre gelen dosyaların sonuçları incelenmiş ve sonuçlar Tablo 2'de paylaşılmıştır. 2019 yılında gelen 11 dosyadan 3 tanesi (%27,27), 2020 yılında ise gelen 18 dosyadan 6 tanesi (%33,33) ve 2021 yılının ilk dört ayında gelen 8 dosyadan 2 tanesi (%25) bilimsel standartlardan sapma vardır şeklinde raporlanmıştır.

Dosyaların raporlanma süreleri ve mahkeme tarafından heyet istemi parametreleri karşılaştırıldığında, adli tıp dışı branş uzmanının katılımı ile heyet oluşturulması istemi olan 7 dosyanın ortalama raporlama süresi 76,71 gün olarak bulunurken, heyet istemi olmayan (sadece HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı tarafından raporlanan) 30 dosyanın ortalama raporlama süresi 62,46 gün olarak bulunmuştur (Tablo 3).

TARTIŞMA

Tıbbi uygulama hatalarında, Anayasa'nın 56. maddesinde yer alan "Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, iş birliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler"

Tablo 1. Dosyaların yıllara göre dağılımı ve ortalama rapor süreleri

Yıl	Gelen dosya	Ortalama raporlama süresi
2019	11 adet	59 gün
2020	18 adet	64,22 gün
2021*	8 adet	75,75 gün

*2021 yılı ilk dört ayı

Tablo 2. Yıllara göre gelen dosyaların sonuçlarına göre dağılımı

Yıl	Gelen dosya	Bilimsel standartlardan sapma var	Bilimsel standartlardan sapma yok
2019	11	3	8
2020	18	6	12
2021*	8	2	6
Toplam	37 adet	11	26

*2021 yılının ilk dört ayı

Tablo 3. Heyet istemi olan ve olmayan dosyaların ortalama rapor süresi

	Ortalama raporlama süresi
Heyet istemi var (7 dosya)	76,71 gün
Heyet istemi yok (30 dosya)	62,46 gün

şeklindeki tanım nedeniyle "Kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak, sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenlemek" devletin görevi olarak kabul edilir (3). Bu görev Sağlık Bakanlığı üzerinden yapılır (4-6). Ülkemizde sağlık alanındaki farklı yapılanmalar dikkate alındığında, idarenin sorumluluğunu iki alanda inceleyebiliriz.

a- Sağlık Bakanlığı'nın Sağlık Hizmeti Sunumundaki Sorumluluğu ve İdarenin Sorumluluğu: Teşhis ve tedavinin hastalığın türü, seyri ve ağırlığı da göz önünde tutularak hastaya zarar vermeden gerçekleştirilmesine olanak sağlayan bir organizasyonun (idari yapının) kurulması ve bunun etkin denetimi ile kesintisiz bir biçimde devamlılığının sağlanması gereklidir (4-6).

b- Devlet ve Özel Üniversite Hastanelerinin Sağlık Hizmeti Sunumundan Sorumluluğu ve İdarenin Sorumluluğu: Bu kurumlarda (Özel ve Devlet Üniversitesi Hastaneleri, Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezleri) yürütülen sağlık hizmetlerinde, kurum ile hizmetten yararlanan arasında özel hukuk ilişkisi kurulur. Bu süreçte oluşabilecek zararlardan kurum sorumludur (2-4).

İdari yargı incelendiğinde, 20.1.1982'den önce, uyuşmazlıklarda tek dereceli yargılama olduğu ve yargı yeri, ilk ve son derece mahkemesi Danıştay olduğu görülmektedir (4). Danıştay Kanunu ve Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemeleri'nin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile bu yapı değiştirilip yeni İdari Yargı Düzeni oluşturulmuştur (7,8).

Yeni düzende en büyük değişiklik, sistemin tek dereceden iki dereceli hale getirilmesidir, böylece altta maddi uyuşmazlığın çözümüyle görevli yargı yeri (bölge idare mahkemeleri, idare mahkemeleri, Danıştay dava daireleri ve vergi mahkemeleri), üstte ise itiraz/temyiz organı (Bölge İdari Mahkemesi, Danıştay) bulunmaktadır (4,9).

Bu mahkemelerin oluşum, görev ve işleyiş alanlarına bakıldığında, aşağıda kısaca belirtilen dört ana yapıdan oluştuğu görülür:

İdare Mahkemeleri: Bir başkan ve yeterli sayıdaki hakim üyelerden oluşur. Dava türlerinden konusu belli parayı içeren idari işlemlere karşı açılan iptal davaları ile tam yargı davalarını karara bağlar (7,8).

Danıştay Dava Daireleri: Danıştay'ın ilk derece mahkemesi görevlerini, dava daireleri tarafından yerine getirilmektedir. Danıştay dava daireleri, bir başkan ve dört üyeden oluşur (2,4,7,8).

Bölge İdare Mahkemeleri: 1982 yılında kurulan bu mahkemeler, idare ve vergi mahkemeleri arasından çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözer. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur (4,7,8).

Danıştay: 2575 sayılı Kanunla kurulan Danıştay, Yüksek İdare Mahkemesidir, danışma ve inceleme organıdır. Danıştay'ın

idare mahkemeleri ile vergi mahkemelerinden verilen kararlar ile Danıştay'da görülen davalarla ilgili kararlara karşı yapılan temyiz istemlerini inceler (4,7,8).

Tıbbi kusur davalarında kararı kuşkusuz yargıç verir, bununla birlikte, bilirkişi raporlarının karar üzerindeki etkisi büyüktür. Öte yandan, tıbbi uygulamalar doğası gereği riskli işlemlerdir. Ortaya çıkan olumsuz durumlar sağlık çalışanlarının gerekli özeni göstermesi ve tıp bilimine uygun hareket etmesi durumunda "komplikasyon" terimiyle adlandırılırken, aksi hallerde "tıbbi bilimsel standartlardan sapma" terimiyle nitelendirilmektedir.

İdari yargı düzeninde yer alan mahkemeler açısından incelendiği zaman, HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'na gönderilen 37 dosyanın tamamının "idare mahkemeleri" tarafından gönderildiği, idari yargı yapılanmasında yer alan Bölge İdare Mahkemeleri, Danıştay Dava Daireleri ve Danıştay'dan tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla gönderilen herhangi bir dosya olmadığı görülmektedir. Bu aslında doğal bir durumdur; zira, idari yargılama düzeninde kural olarak ilk derece mahkemesi olan idare mahkemelerine başvurulmakta ve dava dosyası tıbbi bilimsel standartlardan sapma savına dayanıyorsa bu savı değerlendirmek üzere bilirkişi incelemesine karar verilmesi de belirtilen ilk derece yargılama aşamasında gerçekleşmektedir.

Ara kararlar HÜTF Adli Tıp Anabilim Dalı'na gönderilen dosyalar yıllara göre incelendiğinde 2019 yılında 11 (%29,73), 2020 yılında 18 (%48,65) ve 2021 yılının yalnızca ilk dört ayında 8 (%21,62) dosyanın mahkemelerce tarafımıza iletiliği görülmüştür. Bu artışın nedeni olarak, tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla açılan dava sayısındaki artışla beraber idari yargı sisteminin hızlı işlemesi ve maliyetinin düşük olmasını söyleyebiliriz.

Adli tıp uzmanlarından oluşan heyet 30 dosyada yeterli görülürken, 7 tanesinde (%18,92) Adli Tıp Anabilim Dalı haricinde en az bir farklı uzmanlık alanının heyete dahil edilmesi mahkeme tarafından istenilmiştir.

Heyet istenen 7 dosyanın ortalama raporlama süresi 76,71 gün iken, diğer 30 dosyada ortalama raporlama süresi 62,46 gündür. Söz konusu sürelerin uzun olmasına, mağdur olduğu iddia eden kişilerin muayeneye çağırılma süreçlerinde yaşanan zorluklar, konsültasyon isteme aşamasında yaşanan güçlükler ve olayla ilişkisi olmayan uzmanlık alanlarının adli tıp heyetine dahil edilmesi gibi süreçlerin etki ettiği görülmektedir.

Diğer taraftan 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunu'na göre bilirkişilik bölge kurulları tarafından adli ve idari yargı için belirli aralıklarla bilirkişi listeleri oluşturulmaktadır. Buna göre bir hukuki süreç içerisinde bilirkişi değerlendirmesi ihtiyacı olduğunda bu listelerden bilirkişi atanmaktadır. Bazı durumlarda ise mahkemeler söz konusu kanunun 12. maddesinin 6. fıkrasında yer alan "Bölge kurulunun hazırladığı listede bilgisine başvurulacak uzmanlık dalında bilirkişi bulunmaması halinde listelerin dışından bilirkişi görevlendirilebilir" maddesi gereği üniversitelerde görev yapan ve bilirkişi listelerinde yer almayan

öğretim üyeleri arasından da atama yapmaktadırlar (10). Söz edilen bu hususların süre konusunda olumsuz etki yapmasının temel nedeni olarak birinci derece mahkemelerinde işleyen bilirkişilik sisteminden farklı olan bu sürecin takip edilmesi olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda incelenen 37 dosyanın Tablo 2'de verilen yıllara göre dosyaların sonuçlarına göre dağılımına bakıldığında, ay başına düşen dosya sayısının, 2019 yılında 0,92, 2020 yılında 1,5 ve 2021 yılında 2 olup, ay başına düşen bilimsel standartlardan sapma vardır şeklinde raporlanan dosya sayısının 2019 yılında 0,25, 2020 yılında 0,5 ve 2021 yılında 0,5 olduğu görülmektedir. Bu durum değerlendirildiğinde, yıllar geçtikçe artan dava sayılarına karşın bilimsel standartlardan sapma oranında anlamlı bir değişim olmadığı gözlenmektedir (p=0,892).

Tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddiasıyla dava açmak için idare mahkemelerine dilekçe verilip süreç karara bağlanana kadar tüm işleyişin mahkemece yürütülmesi ve hukuk davalarında olduğu gibi davacı tarafın başvurudan sonra aktif rol üstlenmemesi, davayı açan kişiler için kolaylaştırıcı etkenler olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, bilimsel standartlardan sapma oranlarına bakıldığında, hukuk sistemi içerisinde "tıbbın doğası gereği yapılan tedavilerde ortaya çıkan istenmeyen durumlarda komplikasyon-hastalık kaynaklı istenmeyen durumlar" dikkate alınmaksızın idare mahkemelerine başvuruların yapıldığı gözlenmekte ve açılan dava sayılarının fazlalığı yüzünden adalet ve sağlık düzeninde iş yükünün artmasına yol açarak aksaklıklar meydana gelmektedir.

SONUÇ

Artan dosya yoğunluğu, uzayan rapor düzenleme süreci, açılan dava dosyalarının çok az bir kısmında tıbbi bilimsel standartlardan sapma bulunması ve idari yargılama düzeni kapsamında mahkemelerin adli tıp alanında bilirkişilik hizmeti veren kurumlara sadece tek tip dosya gönderiyor olması, burada işleyiş yönünden bir eksiklik olabileceği kuşkusuna dikkatleri çekmektedir.

İdari yargı düzeni içerisinde görülen davalara yönelik arabuluculuk kurumunun düzenlenmemiş olması ve dava açmak isteyen tarafın süreci kolayca başlatabilmesi davaların sayıca artışındaki en büyük etken olarak ortaya çıkıyor görünümündedir. Bu itibarla, arabuluculuk kurumunun diğer dava türlerinde olduğu gibi tıbbi bilimsel standartlardan sapma iddialarının görüldüğü tam yargı davalarında da yer bulabilmesi halinde, görülen dava sayısının önemli ölçüde azalacağı söylenebilir.

Çalışmamızda da görüldüğü gibi, idari yargı düzeni adli tıp yapılanmasını sıklıkla kullanmaktadır. Bu nedenle adli tıp uzmanlarının sistemin işleyiş mekanizmasındaki etkinliğin artması ve uygulamadaki aksaklıkların azaltılması yönünde olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ETİK

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Kurulu'ndan etik kurul onayı alınmıştır (15.02.2022, 2022/06-03).

Danışman Değerlendirmesi: İç danışmanlarca değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: A.R.T., U.E., Dizayn: A.R.T., U.E., S.Ç., M.C., Veri Toplama veya İşleme: A.R.T., U.E., S.Ç., M.C., Analiz veya Yorumlama: A.R.T., U.E., S.Ç., M.C., Literatür Arama: A.R.T., U.E., S.Ç., M.C., Yazan: A.R.T., U.E., S.Ç., M.C.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. WHO remains firmly committed to the principles set out in the preamble to the Constitution Elde edilme tarihi: 25 Temmuz, 2021, <https://www.who.int/about/governance/constitution>

- 2-Çınarlı S, Ermumcu F, Meral O, Azak K. Tıbbi Uygulamadan Doğan İdari Yargı (Tam Yargı) Davaları, 2. baskı, Adelet Yayınevi; Ankara: 2021. s. 19-195. <https://www.adaletyayinevi.com.tr/9786257595629>
3. Mevzuat, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Elde Edilme Tarihi: 26 Temmuz 2021, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>
4. Candan T. Açıklamalı İdari Yargılama Usulü Kanunu. 8. Baskı, Yetkin Yayınları; Ankara: 2020. s. 15-54
5. Resmi Gazete, Sağlık Bakanlığı Ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. Elde Edilme Tarihi: 12 Temmuz 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/11/20111102M1-3.htm>
6. Sağlık Bakanlığı, Görev ve Yetkiler, Elde Edilme Tarihi 30 Haziran 2021, <https://www.saglik.gov.tr/TR,11464/gorev-ve-yetkiler.html>
7. Resmi Gazete, Danıştay Kanunu, Elde Edilme Tarihi 24 Haziran 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17580.pdf>
8. Mevzuat, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri Ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu Ve Görevleri Hakkında Kanun, Elde Edilme Tarihi 24 Haziran 2021, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2576.pdf>
9. Kaplan, Gürsel; İdari Yargılama Hukuku, 7. Baskı, Ekin Yayınları; Bursa: 2020, s. 118-119.
10. Resmi Gazete Bilirkişilik Kanunu. Elde Edilme Tarihi 27 Hazira 2021, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161124-1..htm>